

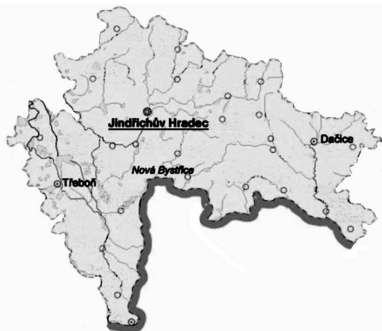
Největší český okres

Před půldruhým stoletím prošla tehdejší habsburská monarchie významnou správní reformou, jejímž jedním výsledkem bylo zřízení okresů namísto dosavadní vrchnostenské správy.

Jedním z nových územních celků byl rovněž jindřichohradecký okres, jehož hranice se ustály po další správní reformě v roce 1868. Vznikl politický okres Jindřichův Hradec, který tvořily soudní okresy Jindřichův Hradec a Nová Bystřice a v jehož čele stál okresní hejtmán. Po vzniku Československa v roce 1918 došlo pouze k administrativním úpravám, z okresního hejtmanství se stala okresní správa politická, přejmenovaná v roce 1927 na okresní úřad. Tento stav přetrvával až do roku 1938, kdy část území připadla podle Mnichovské dohody Německu, za okupace okres zanikl úplně. V květnu 1945 byl obnoven a v Jindřichově Hradci vznikl okresní národní výbor, jenž se stal právním nástupcem bývalého okresního úřadu.

V letech 1948-49 došlo k některým úpravám hranic se sousedními okresy Dačice, Třeboň a Kamenice nad Lipou.

Zásadní změna v historii jindřichohradeckého okresu nastala před padesáti lety. Podle zákona č. 36/1960 Sb. ze dne 9. dubna 1960 bylo přistoupeno k novému správnímu členění Československa, při němž byl snížen počet krajů i okresů. Zpodstatně části dosavadních okresů Jindřichův Hradec, Třeboň a Dačice vznikl okres Jindřichův Hradec, jehož územní působnost se tak téměř ztrojnásobila a stal se největším okresem v Čechách. Jeho součástí se stalo i dvacet obcí bývalého okresu Kamenice nad Lipou, šest obcí bývalého okresu Soběslav a tři obce náležející k bývalému okresu Třešť. Dohromady tak měl nový okres 206 obcí. Tvořilo jihovýchodní část jihočeského kraje bez ohledu na starou zemskou hranici mezi Čechami a Moravou, jeho rozloha činila 1944 km² a trvalé bydlíště tu v roce 1961 mělo 91.494, o čtyřicet let později pak 92.887 obyvatel.



František Fůrbach

Beseda s čs. válečným parašutistou pplk. Jánem Bačkem

První akcí, kterou v roce 2010 pro veřejnost připravil Klub historie letectví v J. Hradci, byla beseda „Českoslovenští parašutisté ve Velké Británii 1940 - 1945“ aneb vzpomínky válečného veterána na službu v zahraniční armádě. Jak z podtextu vyplývá, hlavními tématy byly autentické vzpomínky pplk. Jána Bačka z Třeboně, který se aktivně zapojil do II. zahraničního odboje. Besedu doplnil promítáním fotografií z archivu J. Bačka a svého osobního Vladimíra Kos. Téměř zaplněný konferenční sál Muzea Jindřichohradecka se tak na více než dvě hodiny vrátil do dob dávných minulých. O předkvapení se postaral „dudák“ Miroslav Sehnal, jeden ze zakládajících členů KHL, původem Hradečák žijící nyní v Praze, který jako dárek k významnému životnímu jubileu Jána Bačka předvedl své hudební umění v pravém skotském kiltu a s nealžbovaným skotským hudebním nástrojem.



J. Bačák v r. 1945

Ján Bačák se narodil 25. ledna 1917 pod slovenskými Tatrami ve vesnici Parížovce. (Tato obec byla asi před čtyřiceti lety zatopena při stavbě přehrady Liptovská Mara.) V dětství pomáhal otci s pasením ovcí, později pracoval jako zedník na nejněžnějších stavbách. V roce 1935 se stal členem Transranské české služby a zde pracoval jako průvodce. Po 15. březnu 1939 začal převádět české vojáky do Polska. Když se dozvěděl, že mu hrozí zatčení Hlinkovou gardou, zůstal s poslední skupinou, kterou byli důstojníci z posádky v Liptovském Mikuláši, v československém sběrném vojenském táboře v Krakově. Z Polska odjel lodním transportem do Francie, zde v městě Lille vstoupil do Cizinecké legie, po výcviku sloužil v alžírské pouštní pevnosti El Aneche. V roce 1940 se účastnil obranných bojů na francouzské frontě a po kapitulaci odjel do Anglie. Zde byl dočasně dislokován v táboře v Cholmondeley, odkud byl vybrán pro speciální výcvik parašutistů ve Skotsku. Byl zařazen do skupiny Wolfram, které vedl kapitán Josef Otisk. Při závěrečném cvičení před odletem skupiny se zranil a na jeho místo byl zařazen Karel Svoboda. (Paraskupina Wolfram byla na našem území vysazena dne 13. září 1944 a přes značné obtíže část svých úkolů splnila.)

Ján Bačák byl po vyléčení zařazen k Čs. obrněné brigádě a jako zástupce velitele tankové čty se účastnil obléhání strategicky významného francouzského přístavu Dunkerque. Zdejší německá posádka kapitulovala 8. května 1945, posléze se J. Bačák v hodnosti rotového přemul osbrigádou do osvobozeného Československa. Později vstoupil do řad SNB, kde v různých funkcích pracoval až do odchodu do důchodu. Od roku 1956 žije trvale v Třeboni. Dne 11. listopadu 2009 se spolu s plukovníkem Jaroslavem Klimešem a generálem Tomášem Sedláčkem zúčastnil ve skotském Arisaigu odhalení pomníku čs. parašutistům, kteří zde prošli speciálním výcvikem. Podplukovník Ján Bačák byl při této příležitosti vyznamenán náměstkem ministra obrany ČR Janem Fulínkem, „Křížem obrany státu“.



J. Bačák a „dudák“ M. Sehnal

Vladimír Kos a Vladislav Buřan

BŘEZNOVÉ NOVINKY aneb znovu v Novu.

Pro rok 2010 jsme pro Vás připravili výběr zajímavostí a zpráv z jindřichohradeckého týdeníku *Ohlas od Nežárky*, který v našem městě vycházel v letech 1871 – 1942 a do něhož se můžete začíst v nové badatelně Muzea Jindřichohradce.

1880

Oklamaný krahujec. V zahradním domě měl jistý zdejší měšťan vypaného ostríže menšího druhu na stěně připevněného. Krutým hladem as v letošní tuhé zimě pronásledovaný krahujec uviděl v oknu jej, vládl do pokoje a stihnuv ptáka vypaného dolů, úplně jej roztrhal. Rozmrzev se asi, že tak oklamaný jest, odletěl, aby si snad někde hrob vynašel, neboť známo jest, že při vypávání užívá se jedu.

Nové bankovky po 1, 5 a 50 z. příjdou příjto měsíc do oběhu. Na místo říšské-ého oia budou mít tyto popisí císařovo.



Radý hodný mládečím hledajícím nevěsty. Byste vyzvědli, jaký jest u nich v domácnosti pořádek, ptejte se ve přátel-ně, jaké má ta neb ona košile, spodničky a punčochy. Kolikrát se pod drahnými šaty

skrývá prádlo špinavé a rozdrbané. Povrch huj, atd. Každá služka Vám za dobré slovo a za stříbrník všecko vypoví.

1910

První schůze delegátů zvolených ku poradě o stavbě sokolovny a divadla buď vzáště či spojeně konala se v neděli dne 6. března v hotelu Dobeš o 3. hodině odpolední.

Spálili šaty ve vězení. Dne 18 t.m. zatčen byl zde pro zebrotu 68letý J. Stejskal z Kunčic. Zatčený v městském vězení spálil své šaty a boty. Na štěstí měl u sebe na hotovosti 6 K 20 h, za které mohl sobě koupiti jiný oděv.

1930

K 80. narozeninám T. G. Masaryka: loutkové divadlo Národní Jednoty Pošumavské. Dnes slavnostní představení „Do Prahy za prezidentem“, hra ve 3 jednáních od prof. Zemana. Před tím hral loutek představitel, proslov, st. hymny.

Čištění městského vodovodu. Vednech 19. a 20. t.m. bude čištěn městský vodovod a to v I., II. a III. čtvrti. Občanstvo se žádá, by si včas potřebnou zásobu vody zajistilo před čištěním vodovodu, by na předchozí dobu čištění v potřebě vody se zajistilo.

LIDO-BIO. V sobotu 15. března a v neděli 16. března velkofilm D. W. Griffitha: „Dáma z dlažby“. Skvělé drama lásky z dob Napoleona III. o 10 dílech.

Z p r á v y :

Muzeum Jindřichohradce je v měsíci březnu pro veřejnost uzavřeno. Městská vyhládková věž, kostel sv. Jana Křtitele a výstavní prostory v bývalém minoritském klášteře jsou uzavřeny. Muzeum je nepřístupné od 7. ledna do 31. března 2010.

K návštěvě Vás zve knihovna Muzea Jindřichohradce, která je právě rok umístěna v budově bývalého kláštera minonitu u kostela sv. Jana Křtitele. Badatelna 10 studijními místy je přístupna veřejnosti každé pondělí a středu od 12.30 do 15.30 hodin. Uživatelům jsou k dispozici dvě počítačová pracoviště s přístupem k on-line katalogu knihovny, na veřejný internet a k elektronickým zdrojům knihovny (např. digitální podoba týdeníku *Ohlas od Nežárky*). Od roku 2009 můžete kdekoliv na internetu vyhledávat v on-line katalogu knihovny, který je umístěn na stránkách muzea www.mjh.cz v záložce Knihovna a badatelna.

V rámci akce Břez – měsíc čtenářů 2010 bychom Vás rádi pozvali do knihovny a badatelny Muzea Jindřichohradce. Předmetem zájmu této celostátní akce vyhlášené Svazem knihovníků a informačních pracovníků je „*čtenář a čtení, tedy ne kniha (předmět) ani knihovna (instituce), ale každý čtenář (knihy, časopisu, e-zdroji; aktivní uživatel knihovny i ten, který v knihovně nikdy nebyl a (zatím) ani být nechce.*“ I v bádě našeho muzea je možné být volně číst. Pro zájemce jsou zde připraveny nejnovější čísla téměř 50 titulů periodik, z nichž polovinu činí místní periodika, zpravodaje obcí Jindřichohradce a podobně a druhou odborná periodika z oboru historie, etnografie, historie umění, ochrany památek a muzeologie. Začíst se tak můžete do nejnovějších čísel měsíčníku *Dějiny a současnost*, čtrnáctidenníku *Ateliér* nebo čtvrtletníku *Český lid* a dalších zajímavých titulů.

Spolek Přátel starého Jindřichova Hradce a muzeum Vás srdečně zvou na přednášku Vladimíra Šindeláře nazvanou „Dějiny historických souborů, Jindřichův Hradec nevyjímaje“, která se koná v pondělí 8. března 2010 od 19.00 hodin v konferenčním sále muzea ve Štítného ulici.

Klub historie letectví Jindřichův Hradec a Muzeum Jindřichohradce Vás srdečně zvou na přednášku kpt. v. z. Karla Ludvíka z J. Hradce: „Organizace Wehrwolf a její sabotážní bedny nalázané na území ČR s přihlídnutím na Jihočeský kraj“. Autor je lektorem pyrotechniky na VPS MV v Padubicích. Přednáška se koná v **pátek 19. března 2010 od 18.00 hodin** v konferenčním sále muzea ve Štítného ulici.

Od měsíce února je již k dostání 21. svazek „Vlastivědného sborníku Dačicka, Jindřichohradce a Třeboňská“ (dříve Jindřichohradecký vlastivědný sborník). Zájemci si ho budou moci zakoupit v pracovních Muzea Jindřichohradce (Štítného ulice) a od dubna v pokladně muzea (Balbínovo nám).

NOVUM – měsíční zpravodaj Muzea Jindřichohradce Ročník XIX. 3/2010
Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Píkal Registrační značka MK ČR 11673
Výkonný redaktor: Pavla Míchalová www.mjh.cz
Adresa: Muzeum Jindřichohradce, Balbínovo nám 19/I, 377 01 Jindřichův Hradec
Telefon: 384 363 660, 384 363 661 Fax: 384 361 576 E-mail: muzeum@mjh.cz